
HET VOWB-PILOOTPROJECT VOOR EEN GEDISTRIBUEERD DEPOT VAN GEDRUKTE BIOMEDISCHE TIJDSCHRIFTENCOLLECTIES

Katrien ALEWAETERS

Hoofd Medische Bibliotheek, Vrije Universiteit Brussel

Cathy BRUSCHINI

Tijdschriftenbeheer, KCGG (voormalige Biomedische bibliotheek UGent)

Ann DE MEULEMEESTER

Beleidsmedewerker, KCGG (voormalige Biomedische bibliotheek UGent)

Inge DISCART

Teamleider informatiespecialisten Bibliotheek 2Bergen, Katholieke Universiteit Leuven

Imke HANSEN

Prenten, Kaarten & Plannen, Koninklijke Bibliotheek van België

Anke JACOBS

Projectcoördinator Anet, Universiteit Antwerpen

Dirk SCHOONBAERT

Bibliothecaris, Instituut voor Tropische Geneeskunde

Paul SIJSMANS

Universiteitsbibliotheekdiensten, Katholieke Universiteit Leuven

▪ In 2006 startten 6 instellingen binnen het Vlaams Overlegorgaan inzake Wetenschappelijk Bibliotheekwerk met een pilootproject om tot een gedecentraliseerde depotservice voor biomedische tijdschriften te komen. Vooraleer van start te gaan zocht de werkgroep consensus over een aantal basisprincipes en criteria voor te bewaren titels. Daarnaast werden afspraken gemaakt rond interbibliothecair leenverkeer en werd een zogenaamd gedistribueerd bewaarbeleid vastgelegd dat door de participerende instellingsbesturen ondertekend werd. Er werd gestart met een lijst van 2.500 titels die voor depotdoeleinden in aanmerking konden komen. Daarnaast ontwikkelde Anet (UAntwerpen) een webgebaseerde toepassing waarin de statussen en verhuisbewegingen van de betrokken titels up-to-date werden gehouden. De eindevaluatie in 2012¹ werd als zeer positief ervaren, al blijven er een aantal op te lossen issues waardoor het project niet als afgesloten kan beschouwd worden. De werkgroep formuleerde een aantal aanbevelingen die in functie van een eventuele verderzetting, maar ook voor toekomstige depotprojecten, als "best practice" kunnen dienen.

▪ En 2006, six institutions du 'Vlaams Overlegorgaan inzake Wetenschappelijk Bibliotheekwerk' se lancèrent dans un projet pilote d'envergure: la mise sur pied d'un service de dépôt décentralisé pour les périodiques biomédicaux. Dans ce but, le groupe de travail s'attacha à établir une série de principes et de critères concernant les titres à conserver. Des accords relatifs aux échanges inter-bibliothécaires et à une politique de conservation dite "partagée" - signée par les directions des institutions participantes - furent conclus. Une liste de 2.500 titres pouvant entrer en compte pour le dépôt a été dressée. L'Anet (UAntwerpen) a développé une application web qui suit les déplacements et met à jour les statuts des titres concernés. L'évaluation finale en 2012 fut très positive, même si quelques aspects ont besoin d'être réanalysés, ce qui explique pourquoi le projet ne peut pas être considéré comme étant définitivement clôturé. Dans le cas d'une éventuelle poursuite ou pour de futurs projets de dépôt, le groupe de travail a formulé plusieurs recommandations pouvant servir de "best practice".

Voorgeschiedenis

Wetenschappelijke bibliotheken in Vlaanderen koesteren reeds lang de wens om tot een gemeenschappelijk(e) depot(service) te komen. De voorbije 30 jaar werden daartoe verschillende pogingen ondernomen. Zo polste in 1985 de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) middels een uitgebreide enquête naar de wenselijkheid en haalbaarheid van één of meerdere depots "voor de opslag en terbeschikkingstelling van minder gebruikt doch waardevol bibliotheekmateriaal". Ondanks de grondige voorberei-

ding leidde dit niet tot concrete realisaties.

Eind jaren '80 namen de toenmalige hoofdbibliothecarissen Simon Micha Namenwirth (Vrije Universiteit Brussel - VUB) en Jan Roegiers (Katholieke Universiteit Leuven - KU Leuven) het voortouw in een zoektocht naar een interuniversitair magazijn voor boeken en tijdschriften. Verschillende opties werden overwogen maar geen ervan weerhouden.

Begin 1993 belastte de Vlaamse regering het zopas opgerichte Vlaams Overlegorgaan inzake

Wetenschappelijk Bibliotheekwerk (VOWB) met de uitvoering van een voorbereidende studie inzake de oprichting van een gemeenschappelijke depotbibliotheek, en de opbouw van een samenwerkingsverband inzake collectievorming. Na bijkomende informatie te hebben ingewonnen bij de Nederlandse collega's van de universiteitsbibliotheken en de Koninklijke Bibliotheek (UKB) werd dit plan als niet haalbaar bestempeld. De bouw ervan en de nadien te garanderen werking zouden de financiële draagkracht van de deelnemende instellingen ver te boven gaan. Het eindrapport uit 1993 suggereerde om tot een decentraal, virtueel depot te komen *"waarbij de depottaak over de deelnemende partners wordt verdeeld"* ².

In 1997 volgde uit het zogenaamde Conspectus-pilootproject - dat de sterkte, zwakte en zwaartepunten van tijdschriftcollecties wou meten in functie van een gemeenschappelijk bewaarbeleid - een wiedproject voor de discipline fysica. Men had daarbij tevens de realisatie van een decentrale depotservice voor ogen. Om uiteenlopende redenen werd dit initiatief eind 2000 stopgezet. Als aanbeveling werd meegegeven om in de toekomst *"naar een meer globale aanpak te streven waarbij per discipline een bewaarbibliotheek wordt aangesteld"* ³.

VOWB-werkgroep - start en basisafspraken

Onder impuls van hoofdbibliothecaris Mel Collier (Katholieke Universiteit Leuven - KU Leuven) kwam de VOWB-werkgroep van het biomedisch depot eind 2006 voor het eerst samen. Ze bestond uit afgevaardigden van de 6 participerende instellingen in het project: Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), Koninklijke Bibliotheek van België (KBR), Universiteit Antwerpen (UAntwerpen), Universiteit Gent (UGent) en Vrije Universiteit Brussel (VUB). Tijdens deze eerste vergadering werden enkele basisprincipes voorgelegd waarop de verdere samenwerking zou gebaseerd worden:

- Elk van de instellingen erkent de dringende noodzaak van een gecoördineerd beleid inzake deselectie van papieren collecties en verklaart zich principieel bereid om in een Vlaamse depotservice te stappen en hieraan ten volle haar medewerking te verlenen.
- Elk van de instellingen stemt in om één bewaarplaats per tijdschrifttitel vast te leggen. Geen enkele instelling is verplicht om een tijdschrift af te voeren. Het bewaar exemplaar dient beschikbaar te blijven voor interbibliotheecair leenverkeer (IBL).

- De werkgroep zal de krijtlijnen van het stappenplan bepalen en uitwerken. De vertegenwoordiger van de instelling in de werkgroep hoeft niet noodzakelijk de hoofdbibliothecaris te zijn. Deze werkgroep zal afspraken vastleggen over welke instelling wat gaat bewaren. Op verzoek kunnen eventueel andere experten aan de werkgroep toegevoegd worden.
- Het gaat in eerste instantie niet om de praktische oprichting van een gebouw waarin het depot zou worden ondergebracht, maar om een gedistribueerde aanpak voor een gemeenschappelijke Vlaamse depotservice met biomedische piloot. Indien dit project goed verloopt, kunnen initiatieven genomen worden om de depotfaciliteit uit te breiden tot de exacte en andere wetenschappen.

Na het aanvaarden van deze basisprincipes werd een titellijst van zo'n 2.500 depottijdschriften vastgelegd, initieel geselecteerd uit de collecties van KU Leuven en UGent. Het betrof basistijdschriften van het (ruime) biomedische vakgebied waarvan het bezit vaak overlap vertoont over de verschillende instellingen heen. Antilope, de collectieve catalogus van wetenschappelijke tijdschriften in België, zou de basis vormen voor de concrete uitwerking. In de eerste fase van het project werd dan ook veel tijd besteed aan het actualiseren van de betrokken gegevens in Antilope.

Rekening houdend met de ervaringen uit het verleden stelde de werkgroep het KIS-principe (Keep It Simple) voorop: een pragmatische aanpak, een minimum aan bindende afspraken, regelmatig overleg, de nodige portie collegialiteit en veel persoonlijk engagement vanwege de leden van de werkgroep. Later zou blijken dat deze insteek effectief de succesfactor van dit project is geweest.

Een Service Level Agreement (SLA) van amper 2 pagina's vormde de ruggengraat van dit project. Deze SLA stelt onder andere dat elke instelling haar depottitels in de best mogelijke omstandigheden dient te bewaren en deze titels via haar eigen catalogus en via Antilope zichtbaar zal maken als zijnde een depottitel. Verder kon geen enkele instelling verplicht worden om een abonnement aan te houden of het papieren exemplaar eeuwig te bewaren, maar het opzeggen van abonnementen of afvoeren van titels diende eerst aan de werkgroep te worden voorgelegd. Er kon dan worden beslist of het deponthouderschap overgenomen wordt door een andere instelling, dan wel of de titel op papier niet verder wordt gearchiveerd. Partnerinstellingen die collectiedelen overdragen aan de deponthouder, dragen ook de eigendomsrechten over aan die instelling. Wanneer een gebruiker uit een partnerinstelling

een papieren versie van een depottijdschrift wenst te consulteren kan dat ter plaatse in de desbetreffende depotbibliotheek (wederkerige toegankelijkheid). De SLA werd ondertekend door het bestuur van elke instelling waardoor het een bindend engagement betrof van de instelling als geheel en niet louter een afspraak tussen bibliotheeken.

Er werd met grote zorg nagedacht over criteria van toewijs (Zie Fig.1). Hoe zou beslist worden welke instelling welke titels in bewaring zou nemen? Ook hier won de praktijk en het KIS-principe het van administratie en doorgedreven berekeningen die op alle vlakken een gerechtvaardigde verdeling van de tijdschriften zou moeten opleveren. Alle tijdschriften werden op een logische en evenwichtige manier verdeeld over alle instellingen heen. Financiële aspecten (zoals abonnementskosten) bleven daarbij buiten beschouwing, omdat dit tot oeverloze discussies zou leiden die de realisatie van het project in het gedrang zouden kunnen brengen.

werd specifiek voor dit project ontwikkeld, maar is ondertussen ook al in gebruik voor andere gelijkaardige depotprojecten buiten VOWB. De depottoepassing combineert de bibliografische gegevens en de holdingsinformatie uit Antilope met specifieke meta-informatie omtrent het depot per instelling. Specifieke depot velden zijn:

- Depothouderschap: wie is deponthouder voor deze titel?
- Compleetheid: is de volledigheid van het bezit gecontroleerd?
- Staat: in welke staat bevindt de collectie zich, gaat het om ingebonden of losse nummers?
- Abonnement: heeft de instelling een lopend abonnement op deze titel?
- Transitie: in welke fase van het proces bevindt deze titel zich voor deze instelling?
- Opmerking: vrij veld.

Eenmaal de effectieve verhuis van collecties aan de orde was, bleken de transitiestaten in de toepassing essentieel (Zie Fig 2.). Het initiatief om bepaalde nummers van tijdschriften te verhuizen kan immers komen van zowel de deponthouder

De criteria van toewijs die werden toegepast, zijn:

1. Volledigheid van het huidig bezit van de titel, gekoppeld aan de staat van de collectiedelen.

De instelling met het grootste bezit van de titel, werd in eerste instantie op automatische wijze, op basis van de gegevens in Antilope, toegekend als bewaarbibliotheek. In tweede instantie moest deze informatie manueel gecontroleerd worden op juistheid, alsook of de staat van deze collectie het toeliet de tijdschriften te gebruiken als bewaartitel.

2. Unicité van de titel, gekoppeld aan de specificiteit van de instelling

Indien een instelling de enige was die de titel bezat, was het logisch dat deze instelling aangeduid werd als bewaarbibliotheek. Titels uit specifieke vakgebieden werden bovendien toegevoegd aan de referentielijst wegens hun belang als Belgisch wetenschappelijk patrimonium.

3. Bewaarverplichting van de titel binnen de instelling

(Deel)bibliotheeken die binnen de instelling reeds aangeduid werden als bewaarbibliotheek, werden ook bewaarbibliotheek voor deze titel binnen het project. De Koninklijke Bibliotheek kon geen titels in bewaring geven bij de andere partner wegens haar bewaarplicht.

4. Aanwezigheid van een lopend abonnement

Een instelling met een lopend abonnement voor deze titel werd aangeduid als bewaarbibliotheek voor deze titel.

Fig. 1: Criteria van toewijs.

Tot slot werd ook nagedacht over hoe dit in de praktijk moest gerealiseerd en opgevolgd worden. Antilope alleen zou deze klus niet kunnen klaren. Werken met Excel-bestanden zou ook geen afdoende oplossing bieden. Anet, het bibliotheek-automatiseringsteam van de UAntwerpen en tevens leverancier van Antilope, kwam met de oplossing onder de vorm van de Biomed depot-toepassing. Deze webgebaseerde toepassing

(die wenst te ontvangen), als van andere depotleden die een deel van hun bezit wensen door te sturen naar de deponthouder. Elke instelling kan in de toepassing aangeven wat zijn status is voor een bepaalde titel.

Als deponthouder:

- Klaar om te ontvangen
- Ontvangen
- Verwerkt

- Volledig afgewerkt
- Als niet-depotherder:
- Klaar om te verzenden
 - Op transport gezet
 - Levering niet mogelijk

Wanneer een titel door de depotherder op "Volledig afgewerkt" wordt gezet, hebben de andere instellingen groen licht om hun papieren bezit voor deze titel effectief af te voeren. De toepassing biedt zeer gerichte zoekmogelijkheden gecombineerd met facetbrowsing, wat maakt dat zeer specifieke zoekopdrachten kunnen uitgevoerd worden (Zie Fig 3.).

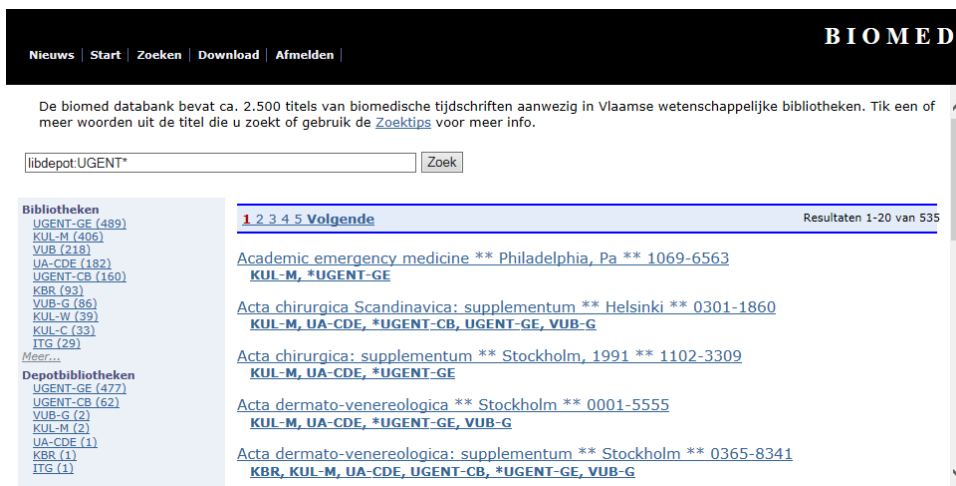

Fig.2: Zoeken in Biomed depottoepassing.

Titel	Human pathology	Registreer
ISSN	0046-8177	
Impressum	Philadelphia, Pa	
Brocade nummer	c:biomed:209728	
Bibliotheken	ITG KUL-M *UA-CDE UGENT-GE VUB	
Transitielog		

Transitielog			
24.07.2009 12:25	VUB	Klaar om te verzenden	Katrien Alewaeters vol 3 en vol 5-10 naar UA
16.07.2010 15:06	UA-CDE	Verwerkt VUB	An Marien
26.07.2010 16:26	UA-CDE	Klaar om te ontvangen	KUL-M An Marien vol 1,2,4
02.08.2010 17:04	KUL-M	Op transport gezet	Wouter Schallier vol. 1 is niet leverbaar
06.01.2011 13:40	UA-CDE	Volledig afgewerkt	An Marien

Fig.3: Screenshot overzicht transitiestaten in Biomed depottoepassing.

Van zodra de titels verdeeld waren over de verschillende depotherders, kwam de werkgroep en hele tijd niet meer samen. Elke partnerbibliotheek had haar handen vol met het uitpakken en verwerken van dozen met de nieuw verworven tijdschriftnummers. De communicatie verliep toen via de Biomed depottoepassing, via de discussielijst voor deze werkgroep of rechtstreekse mailing tussen partners.

Organisatie - Praktische aanpak op de werkvloer

Ondanks het feit dat de praktische aanpak op de werkvloer vanzelfsprekend varieerde van instelling tot instelling, werden onderstaande stappen door iedereen uitgevoerd.

Wegens de praktische haalbaarheid werd er geopteerd om de initiële toekenning van de depottitels aan de verschillende instellingen te laten gebeuren door de Biomed toepassing, op basis van het eerste criterium van toewijs, namelijk de

volledigheid van de collectie. Om dit zo optimaal mogelijk te laten verlopen was het belangrijk dat de bezitsgegevens in Antilope correct en up-to-date waren. Een eerste stap was dus dat elke instelling haar fysieke collectie nakeek, om in haar catalogus daar waar nodig de holdings-informatie aan te passen en eventuele catalografische fouten te verbeteren. Nadien konden deze gegevens geüpload worden naar Antilope.

Na de initiële toekenning van de depottitels door de Biomed toepassing werd het depotherderschap door elke instelling titel per titel geëvalueerd en al dan niet aanvaard. Mogelijke redenen voor het niet kunnen aanvaarden van het depotherderschap waren de slechte fysieke staat waarin een tijdschrift zich bevond, of de onzekerheid over de verdere financiering van het abonnement, enz. Om heel andere redenen werden sommige titels ook door meerdere bibliotheken aanvaard als bewaartitel. Mogelijke motieven hiervoor waren het belang van de titel voor de instelling, het aanvaarden van het depotherderschap van de voortzetting van die titel, enz. Na deze fase werden alle titels met meer dan één of zonder depotherder bekeken en werden er hierover door de groep beslissingen genomen.

Van zodra alle titels uit dit project een depotherder toegekend hadden gekregen, kon er overgegaan worden naar de volgende stap. Hierin werden aanvullingen voor de eigen collectie aange-

vraagd bij de andere instellingen, werden aanvullingen voor de eigen collectie ontvangen uit de andere bibliotheken en werden er beslissingen genomen over de afvoer van niet-depottijdschriften.

Een van de belangrijke afspraken bij de start van het project was dat elke depottitel zo volledig mogelijk op een enkele plaats moest aanwezig zijn en dat de deelnemende instellingen (delen van) hun collectie zouden afstaan indien deze ontbraken bij de deponhouder. Elke instelling ging daarom voor haar eigen depottitels in de Biomed toepassing na welke andere instelling(en) haar collectie kon(den) aanvullen. Via deze Biomed toepassing konden de ontbrekende nummers en/of volumes opgevraagd worden, hoewel in de praktijk ook vaak een e-mail werd gestuurd. Vervolgens werden met de leverende bibliotheek afspraken gemaakt over het transport. Na ontvangst van de aanvullingen volgden een aantal bibliotheektechnische handelingen bestaande uit onder andere het stempelen, labelen en beveiligen van de volumes, de holdinggegevens in de eigen catalogus en de Biomed toepassing aanpassen en de volumes in de rekken plaatsen. Belangrijk was ook dat na volledige afhandeling van een titel, als er zekerheid was dat geen enkele bibliotheek voor verdere aanvullingen kon zorgen, dit in de Biomed toepassing aangegeven werd door de transitiestaat te wijzigen in 'Volledig afgewerkt'.

Om na te gaan of een instelling voor aanvullingen kon zorgen, moest zij de Biomed toepassing op regelmatige basis controleren op aanvragen van de andere bibliotheken. De aangevraagde nummers en/of volumes werden vervolgens uit de rekken gehaald en ingepakt. Nadien werden de nodige afspraken gemaakt voor transport naar de deponhouder. De bezitsgegevens in de eigen catalogus en de Biomed toepassing werden aangepast en als laatste stap werd ook de transitiestaat in de Biomed toepassing gewijzigd in "Volledig afgewerkt".

Indien een instelling besliste om een tijdschrift uit het depotproject, waarvan zij geen deponhouder was, af te voeren, kon dit enkel nadat er zekerheid was dat er geen aanvullingen meer konden bezorgd worden aan de deponhouder. Indien dit zo was, kon deze instelling het tijdschrift afvoeren, waarna de bezitsgegevens in de Biomed toepassing aangepast moesten worden. In de eigen catalogus kon in de meeste gevallen niet alleen de holding maar ook het volledige tijdschriftrecord geschrapt worden.

De meeste deelnemende instellingen kozen er voor om in de eigen catalogi voor een extra aanduiding te zorgen bij de depottitels, zodat deze titels zowel voor de gebruikers als voor de perso-

neelsleden makkelijk herkenbaar waren.

Aanbevelingen voor de toekomst

Omwille van het succes van deze piloot wordt binnen de wetenschappelijke bibliotheken nagedacht over een vervolgpiloot voor andere disciplines zoals de exacte wetenschappen. Tevens ervaren de huidige depotpartners dit project nog niet als definitief afgesloten. Ten behoeve van beide invalshoeken kunnen volgende aanbevelingen tot nut zijn:

- Collectiebeheer: voor het aanvatten van een nieuw project, is het aangeraden dat elke instelling bepaalt wat haar collectiebeleid is ten aanzien van dit vakgebied. Welke tijdschriften vormen de basiscollecties en zijn van wezenlijk belang voor de instelling? Deze titels in depot houden is geen extra inspanning omdat het opzeggen of afvoeren van deze tijdschriften toch niet aan de orde is. Welke titels wenst men op (korte) termijn op te zeggen? Het zou lastig zijn als dergelijke titels in depot komen wanneer ze haaks op de eigen collectieplanning staan. Titels die in de zogenaamde big deals zitten, kunnen zelden opgezegd worden. Deze titels een label toekennen en afzonderlijk behandelen in het depot project is mogelijk een betere werkwijze.
- Gerelateerde titels: het is wenselijk om van bij de start de volledige tijdschrifthistoriek te behandelen, dus inclusief voorafgaande titels en voortzettingen. Op deze manier blijft alles samen op één locatie bewaard. Dat werd in dit project niet of onvoldoende gedaan.
- Tijdsbesteding: om de tijd die er aan het project besteed wordt per personeelslid goed op te volgen, moet dit van bij de start goed gedocumenteerd worden. Duidelijke afspraken hieromtrent zijn noodzakelijk. Omdat het project veel tijd vraagt, is het ook belangrijk dat de dienstleiding achter het project staat en hiervoor de nodige tijd vrijmaakt bij de betrokken personeelsleden.
- Biomed depottoepassing: hoewel de Biomed toepassing een grote meerwaarde betekende in het project, zouden bijkomende aanpassingen aan de toepassing wenselijk zijn. Het downloaden van selectielijsten en een koppeling met Antilope zijn enkele voorstellen die nu op tafel liggen.
- Scope van het project: het is belangrijk om duidelijke grenzen te stellen aan het project, want al snel dreigt uitdeining naar een veelvoud van titels. Bepaal ook het eindpunt van het project. Blijft het beperkt tot het depot van een papieren collectie? Dit zal op termijn immers resulteren in een statisch depot, aangezien elke instelling uiteindelijk wenst over te schakelen op een e-only collectie en de papie-

ren abonnementen dus zullen overgaan in elektronische. Of breidt men uit tot een elektronisch depot en wordt de deponthouder van de papieren versie op termijn ook deponthouder voor het elektronische archief? En hoeveel jaren wordt men verondersteld effectief deponthouder te blijven? Voor minder relevante titels kan in vraag gesteld worden of het wenselijk is deze eeuwig te bewaren.

- Sturing van het project: leiding en administratieve ondersteuning voor het project vanuit een centraal orgaan is van groot belang voor de voortgang van het project. Het zou wenselijk zijn om werkgroepen op twee niveaus te voorzien: een werkgroep voor de praktische uitwerking van het project (zoals de werkgroep in het huidige project), maar ook een werkgroep voor de meer beleidsmatige keuzes. Deze laatste bestond nu niet. Na opstart van het project zaten de hoofdbibliothecarissen niet meer mee aan tafel. Echter, op sommige momenten in het loop van het project moeten er keuzes gemaakt worden die de bevoegdheid van de leden van de werkgroep overstijgen. Om dit proces efficiënt te laten verlopen zou het beter zijn om die werkgroep al vooraf te definiëren en op gepaste tijdstippen te laten samenkomen om knopen door te hakken en de richting verder uit te zetten.

Conclusie

Het depotproject zoals het nu is opgezet voor de Biomedische tijdschriften is gebaseerd op een decentraal model waarbij elke partner deelt in de winsten, maar ook in de lasten. Iedereen kan delen van de collectie afvoeren, maar iedereen zal ook delen van de collecties in bewaring moeten nemen. Er dient steeds over gewaakt dat dit principe van wederkerigheid overeind blijft.

De looptijd van het operationele deel van dit project (meer dan 4 jaar) is duidelijk langer dan initieel ingeschat. Dit had veelal te maken met vele personeelwissels evenals de beschikbaarheid van de betrokken deelnemers, die de depot-taken bovenop hun reguliere werk dienden uit te voeren. De ene instelling was bovendien al beter voorbereid op deze enorme klus dan de andere.

Elke deelnemende instelling hield ten behoeve van de eindevaluatie cijfergegevens bij. Zo kan duidelijk de mogelijkheid tot ruimtebesparing worden aangetoond - bijna 7 kilometer indien alle niet voor het depot weerhouden collectiedelen effectief gewied zouden worden. Het is echter van belang om de gegevens in Tabel 1 in de juiste context te plaatsen. Sommige partners grepen de

Tab. 1: Ruimteaspecten van het Biomed project.

	Aantal meter dat naar aanleiding van dit project afgevoerd of verstuurd werd	Waarvan verstuurd naar andere depotpartners	Aantal lopende meter dat afgevoerd zou kunnen worden (hypothetisch aantal)
ITG	5	3	300
KBR	11,5	11,5	<i>Niet van toepassing</i>
KU Leuven	935	203	1.524
UAntwerpen	20	20	1.200
UGent	1.322	212	2.800
VUB	1.012	290	1.020

- Schaalvergroting: momenteel loopt in het Waalse landsgedeelte een gelijkaardig project. Mogelijk kunnen op termijn beide projecten worden samengebracht om zo de efficiëntie nog te vergroten.
- Centraal depot: het blijft de wens van velen om een centraal depot uit te kunnen bouwen, waarbij het archief zich op een centrale locatie bevindt van waaruit een IBL-centrale wordt opgezet. De praktische haalbaarheid is een ander issue.
- Digitaal depot: nu de collecties meer en meer evolueren naar digitaal blijft ook de vraag of er geen samenwerking mogelijk is rond een digitaal depot. Dit vraagt echter een heel andere aanpak en moet rekening houden met andere randvoorwaarden, dit dient zeker verder uitgediept.

aangeboden kansen immers onmiddellijk aan in functie van ruimtegebrek of nakende verbouwingen. Bij anderen was/is het draagvlak voor afvoer van "eigen" collecties nog onvoldoende groot, waardoor het positieve effect daar nog niet ten volle speelt. De KBR kan - omwille van haar wettelijke opdracht als bewaarbibliotheek - slechts een zeer beperkt aantal volumes naar andere deponthouders versturen. De onderling verschillende situatie heeft echter geen enkele partner weerhouden om collegiaal mee de doelstellingen van deze piloot te blijven ondersteunen en realiseren.

Het bleek zeer moeilijk om de werklast nauwkeurig te meten. De in Tabel 2 gerapporteerde werkprestaties dienen daarom

	Geschatte tijdsbesteding uitgedrukt in werkuren (januari 2008 – mei 2012)	Aantal persoonjaren (à rato van 1.600 werkuren per jaar)	Aantal medewerkers in functie van dit project (bibliotheekmedewerkers / jobstudenten)
ITG	120	0,07	1 / 0
KBR	2.400	1,5	4 / 6
KU Leuven	3.330	2,1	7 / 0
UAntwerpen	3.200	2	7 / 2
UGent	4.410	2,75	13 / 4
VUB	845	0,5	5 / 0

Tab. 2: Tijdsaspecten van het Biomed project.

als onderschat te worden beschouwd.

Ondanks de substantiële tijdsinvestering en werklast zijn alle partners het er over eens dat deze piloot als zeer succesvol mag worden beschouwd. De succesfactoren zijn de duidelijke richtlijnen en afspraken die tussentijds bijgesteld werden, het kunnen beschikken over een webtool en online discussiegroep, het engagement van de partnerinstellingen om er echt voor te gaan, en de gemotiveerde inbreng van alle betrokkenen. Het nut van het project was voor iedereen duidelijk, en er was wederzijds begrip waardoor heikele kwesties in alle openheid besproken konden worden.

Dank

Afsluiten doen we graag met een woord van dank. Dank aan alle leden van de werkgroep voor het enthousiasme, de samenhang en de volharding. Dank aan de collega's in de instellingen die mee hebben gespeurd, verhuisd, gelabeld, gecatalogiseerd, ... Dank aan de besturen van de instellingen en de dienstleiding van de bibliotheken voor het akkoord over dit project en het vertrouwen in de werkgroep.

Katrien Alewaeters
Hoofd Medische Bibliotheek
Vrije Universiteit Brussel
Laarbeeklaan 103
1090 Brussel
katrien.alewaeters@vub.ac.be
<http://www.vub.ac.be/BIBLIO>

Cathy Bruschini
Ann De Meulemeester
KCGG
De Pintelaan, 185 (OP8)
9000 Gent
cathy.bruschini@ugent.be
aan2.demeulemeester@ugent.be
<http://www.kcgg.ugent.be>

Inge Discart
Prenten, Kaarten & Plannen
Katholieke Universiteit Leuven
Herestraat, 49 – bus 411
3000 Leuven
inge.discart@bib.kuleuven.be

Imke Hansen
Koninklijke Bibliotheek van België
Keizerslaan, 4
1000 Brussel
imke.hansen@kbr.be
<http://www.kbr.be>

Anke Jacobs
Universiteit Antwerpen
Prinsstraat, 13
2000 Antwerpen
anke.jacobs@uantwerpen.be
www.uantwerpen.be/nl/bibliotheek

Dirk Schoonbaert
Instituut voor Tropische Geneeskunde
Nationalestraat, 155
2000 Antwerpen
dschoonbaert@itg.be
lib.itg.be

Paul Sijsmans
Universiteitsbibliotheekdiensten
Katholieke Universiteit Leuven
Mgr. Ladeuzeplein, 21 – bus 5593
3000 Leuven
paul.sijsmans@bib.kuleuven.be
<http://bib.kuleuven.be>

Juni 2014

Noten

- 1 Pilootproject voor de Vlaamse wetenschappelijke bibliotheken met biomedische collecties en de Koninklijke Bibliotheek van België - Rapport en aanbevelingen. Leuven, Vlaams Overlegorgaan inzake Wetenschappelijk Bibliotheekwerk (VOWB), 20 december 2012, 20p.
- 2 *Eindrapport over de voorbereidende studie inzake de oprichting van een gemeenschappelijke depotbibliotheek en de opbouw van een samenwerkingsverband inzake collectievorming. Stand van zaken van het depotproject en het Conspectus-pilootproject*. Leuven, Vlaams Overlegorgaan inzake Wetenschappelijk Bibliotheekwerk (VOWB), 23 juli 1993.
- 3 *VOWB jaarverslag 2001*. Leuven, Vlaams Overlegorgaan inzake Wetenschappelijk Bibliotheekwerk (VOWB), 2002, p. 3 van 7. Meer informatie over het Biomed depotproject is te vinden op <www.vowb.be/depotservice.htm>